

LEERLIJN	
Titel	Thematische Leerlijn Fotografie en Muziek De thema's sluiten o.a. aan bij de Da Vinci methode
Ontwikkeld door	

ALGEMEEN	
Titel activiteit	Muziek in het dagelijks leven
Groep	Groep 5
Soort activiteit	Muziekles
Plaats	In de klas
Duur	45 minuten
Leergebied	Kunstzinnige oriëntatie
Discipline	Muziek
Thema	De eerste mens
Omschrijving van de activiteit	Met deze activiteit ontdekken leerlingen de functie van muziek in het dagelijks leven en filosoferen ze over de vraag waarom mensen muziek maken en luisteren. Ze onderzoeken emoties in muziekfragmenten en proberen bepaalde emoties in zelfverzonnen muziekstukjes te verklanken.
Plaats in de reeks	Dit is een muziekles die behoort bij het thema: 'De eerste mens'. Bij dit thema is ook een fotografees beschikbaar.
Leeropbrengst	<ul style="list-style-type: none"> - De leerling heeft enige kennis van en inzicht in de betekenis die muziek heeft voor het dagelijks leven van mensen van vroeger en nu, zoals feesten, verdriet, massamedia en beïnvloeding van gedrag. - De leerling kan betekenis geven aan (live) muziek uit verschillende tijden, stijlen en culturen, kan kennismaken van betekenissen die anderen daar aan geven (waaronder de componist of uitvoerder) en kan deze aan die van hemzelf spiegelen. - De leerling kan gericht luisteren naar muziek uit verschillende tijden, stijlen en culturen, en kan daarin de klank-, vorm- en betekenisaspecten herkennen en benoemen. - De leerling kan muziekstukjes ontwerpen met (willekeurige) gebruikmaking van muzikale tegenstellingen, herhaling en contrast. - De leerling heeft bij het musiceren in groepsverband aandacht voor het samen spelen. - De leerling kan (in groepsverband) een eigen idee of bestaande compositie aan anderen presenteren.
Presentatie-mogelijkheid als afsluiting thema	<p>Leerlingen presenteren een muziekfragment en vertellen welke emotie of herinneringen deze muziek bij hen oproept.</p> <p>Leerlingen spelen een zelfverzonnen muziekstuk, terwijl het publiek raadt welke emotie ze proberen te verklanken.</p>
Rolverdeling	De leerkracht geeft deze les

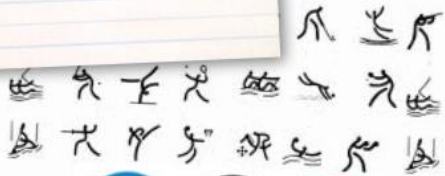
UITVOERING	LES
<p>Vorbereiding en benodigdheden</p>	<p>Zet klaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de PowerPoint presentatie bij deze les (met speakers voor het lied) - internetverbinding - een werkblad voor elke leerling (onderaan deze lesbrief)
<p>Oriëntatie</p>	<p>Begin met een klassikaal oriënterend vraaggesprek: Al sinds er mensen bestaan, maakt de mens muziek. Waarom maken en luisteren mensen muziek? Wat is het nut van muziek maken?</p> <p>Achtergrondinformatie: Om het evolutionair nut van muziek te kunnen verklaren, moet er eerst gekeken worden naar de reden waarom mensen überhaupt geluid gebruiken, namelijk voor communicatie. Bij veel dieren kun je dit terugvinden, maar ons vermogen met geluid is veel geavanceerder. Muziek wordt niet alleen gebruikt als communicatiemiddel. Mensen luisteren naar muziek ter verstrooiing/ontspanning of als hobby, maar ook om troost te vinden, een nieuwe wereld te ontdekken, zich emotioneel te uiten. Muziek kan als geen ander gevoelens en herinneringen oproepen.</p> <p>Bekijk klassikaal het filmpje 'Muziek is overal' in de PowerPoint presentatie op pagina 2.</p>
<p>Onderzoeken</p>	<p>Bij sommige gelegenheden is er altijd muziek aanwezig, bijvoorbeeld op een huwelijk, bij een begrafenis, bij een kerkdienst en bij een voetbalwedstrijd. Geef de leerlingen het werkblad. Laat muziekfragment 1 t/m 5 horen via de PowerPoint presentatie pagina 3. Kunnen de leerlingen ontdekken welke muziek bij welke gelegenheid hoort?</p> <p>Muziekfragment 1: Miserere (kerkmuziek)^{SEP} Muziekfragment 2: Wedding March, Felix Mendelssohn (huwelijk)^{SEP} Muziekfragment 3: Olympic Fanfare and Theme, John Williams (Olympische Spelen) Muziekfragment 4: Finale Negende Symfonie, Beethoven (Europese Volkslied) Muziekfragment 5: Marche Funèbre, Chopin (begrafenis)</p> <p>Een requiem is een mis in de katholieke kerk die wordt opgedragen voor overleden personen. Veel componisten hebben een requiem geschreven, meestal op de originele Latijnse tekst. Requiem æternam dona eis Domine (Heer, geef hen eeuwige rust).</p> <p>Luister naar een stukje van het Requiem van Mozart via PowerPoint presentatie pagina 4. Hoe klinkt de muziek? (verdrietig, langzaam) Laat de kinderen de muziek vergelijken met het filmpje van DJ's Rank 1. Welke functie heeft de muziek in dit filmpje gekregen? (dansmuziek) Is de muziek nog steeds verdrietig? (nee)</p>
<p>Uitvoeren Opdracht 1</p>	<p>Tranen met tuiten als dat ene liedje op de radio is. Of een warm gevoel van binnen als die zanger zijn hit weer laat horen. Muziek is emotie. Het raakt mensen. Maar waarom eigenlijk? En hoe werkt dat dan? Voelt iedereen hetzelfde? En wat of wie zorgt ervoor dat die tranen blijven komen? Evolutionair gezien heeft het geen nut dat de tranen over de wangen biggelen zodra een artiest dat ene liedje inzet. Het helpt ons niet om te overleven. Sterker nog, het maakt ons op dat moment zwakker. Het feit dat de één het bewuste liedje misschien prachtig vindt, terwijl de ander de radio het liefst uit doet, maakt de kwestie nog veel ingewikkelder, maar ook fascinerend.</p> <p>We gaan vandaag een klein experiment doen om te ontdekken of muziek voor iedereen hetzelfde voelt of niet. Wat denken jullie? Zijn er verschillen tussen jullie in de klas?</p>

	<p>Beluister klassikaal de vijf muziekfragmenten via PowerPoint presentatie pagina 5 en laat na elk fragment de leerlingen op een blaadje hun keuze bijhouden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ik vind de muziek langzaam / snel 2. Ik vind de muziek vrolijk / droevig <p>Eerst kijken we of iedereen dezelfde emotie heeft gekozen voor elk muziekfragment: tel per muziekfragment het aantal vingers bij elke emotie. Daarna gaan we kijken of er een verband is tussen snelle en vrolijke muziek en langzame droevige muziek. Ga elk muziekfragment na: wie had er snel en vrolijk ingevuld en wie langzaam en droevig? Zijn er ook leerlingen die droevig en snel hebben ingevuld of vrolijk en langzaam? Let op: bij deze test is er geen goed of fout. Alles wat je hebt gehoord en gevoeld is persoonlijk.</p> <p>Wat is de uitslag van de test? Wat kunnen jullie afleiden uit de test?</p> <p>Vertel vervolgens aan de leerlingen wat er uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken:</p> <p>De emotie die je bij bepaalde muziek ervaart, heeft niet alleen met jezelf, maar ook met de muziek te maken. Zo is uit wetenschappelijk onderzoek gebleken dat mensen bij snelle tempo's en muziek in een bepaalde toonladder (majeur) vrolijker worden. Langzame liedjes of muziek in een andere toonladder (mineur) maken eerder verdrietig. Snelle tempo's in combinatie met tonen die samen niet mooi klinken (dissonantie) maken mensen angstig. Muziek raakt ons dus. Maar in welke mate verschilt per persoon.</p> <p>Onderzoeker Emery Schubert nam daar in 2004 geen genoegen mee en ontwikkelde een formule waarmee hij kon voorspellen hoe mensen op een bepaald muziekstuk zouden reageren. Terwijl hij daar mee bezig was, ontdekte hij dat de ene factor zwaarder weegt dan de andere. Zo is het volume waarmee de muziek wordt afgespeeld het belangrijkste. Daarna volgt het tempo. Ook de melodie en de instrumenten spelen een rol.</p> <p>Muziekfragmenten: Prokofiev: Peter en de Wolf thema Grieg: Ase's death Tsjajkovski: Dance of the Sugarplumfairy Offenbach: Infernal Galop Mahler: 1e symfonie</p>
<p>Uitvoeren Opdracht 2</p>	<p>Indien u beschikt over muziekinstrumenten of schoolinstrumentarium kunt u opdracht A doen. Anders kunt u opdracht B doen.</p> <p>A. Verdeel de klas in groepjes van vier leerlingen en geef elke leerling een muziekinstrument. Geef elk groepje de opdracht om een kort muziekstukje te verzinnen, waarbij ze een bepaald gevoel overbrengen. Bijv. boos, bang, blij, verdrietig of lastigere gevoelens zoals verliefdheid, nostalgie, verlangen etc.</p> <p>Bespreek met de leerlingen vooraf allerlei keuzes die gemaakt kunnen worden: hard, zacht, snel, langzaam, vertragen, versnellen, allemaal samen of één voor één, swingend of strak, voorspelbaar of verrassend, etc.</p> <p>Na een bedenken- en uitprobeerfase van maximaal 15 minuten, presenteren de leerlingen hun muziekstukjes aan elkaar. Kunnen de andere leerlingen raden welke emotie ze proberen te verklanken? Helpt het als de leerlingen het gevoel ook laten zien in hun gezichtsuitdrukking?</p> <p>B. Soms heeft de manier waarop je op een liedje reageert alles te maken met de situatie waarin de muziek zich voordoet. Stel: je zit in een restaurantje met je vriendinnetje/vriendje van je dromen en een prachtig liefdesliedje komt voorbij. Dan zal je daar wellicht heerlijk van genieten. Maar als diezelfde droompartner</p>

	<p>net je hart heeft gebroken, doet hetzelfde liedje heel veel pijn. Omgeving speelt dus een rol.</p> <p>Kunnen de leerlingen nog meer voorbeelden verzinnen? (Bijvoorbeeld een liedje dat opa altijd zong en waar je vrolijk van werd. Maar sinds zijn overlijden word je er juist verdrietig van omdat je hem mist.)</p> <p>Zijn er leerlingen die kunnen vertellen over herinneringen of gevoelens die ze van bepaalde muziek krijgen? Kunnen ze de muziek laten horen? (via YouTube/Spotify/google) Geef de leerlingen de tijd om muziek op te zoeken en een korte presentatie te geven.</p> <p>Extra: Het is ook mogelijk om opdracht A met bodypercussie te doen: Handklappen, stampen met de voet op de vloer, handen wrijven, vingerknip, klap op de borst, klap op de bovenbenen, een veeg met de tenen over de vloer, klap op de wang met de mond in de 'O'-stand, trommelen met de handen op bovenbenen of borst, handen wrijven op de buik, stemgeluiden etc.</p>
<p>Evalueren Muziek</p>	<p>Wat hebben de leerlingen geleerd over muziek en emotie? Is verdrietige muziek altijd langzaam en vrolijke muziek altijd snel? Is het moeilijk/makkelijk om bepaalde gevoelens te verklanken met muziekinstrumenten? Is het moeilijk/makkelijk om de gevoelens te raden?</p> <p>Kunnen leerlingen nog meer momenten en plaatsen bedenken waarop altijd muziek aanwezig is? (bijv. in de supermarkt/kledingwinkel, bij bepaalde sporten zoals dressuur/figuurschaatsen, etc.)</p>
<p>Thema</p>	<p>Denk je dat de functie van muziek vroeger heel anders was dan nu?</p>

muziekfragment:

...

muziekfragment:

...

muziekfragment:

...

muziekfragment:

...

muziekfragment:

...

